

NICOLAI VIGELII DE
DREISA HESSORVM
IVRISCONSULTI

DIGESTO-
RV M
PARS SECVNDA:

De Iure quod in personis habemus,
cum suis causis & actionibus.

BASILEAE, EX OFFICINA
OPORINIANA.

DIGESTORVM LIBER DE CIVISQVARTVS:

DE IVRE INTER MARITVM & uxorem.

Dispositis ijs que publici sunt iuris, sequuntur nunc iura privata disponenda, primam quidem ea que in personis, deinde que in rebus consistunt. Inter ea vero que in personis consistunt, primus locum obtinet matrimonium, seu ius inter maritum & uxorem: de quo in hoc & sequente Libro dicetur. Matrimonij autem iura iuxta ordinem quatuor temporum proponemus, matrimonij scilicet contrahendi, contracti, dissoluendi & dissoluti: quibus subiiciemus ad finem huius Libri iura concubinatum. Plenè iura dotis & antenuptialis donationis, que & ipsa matrimonij iura sunt, in Libro sequente separatim proponentur. Matrimonij igitur contrahendi sunt iura sponsaliorum & nuptiarum contrahendarum, primo loco ponenda.

DE SPONSALIBVS,

Cap. I.

I. DEFINITIO SPONSALIORVM.

Definitio proponitur l. ff. de sponsalibus, his verbis: Sponsalia sunt, mentio & repromissio futurarum nuptiarum.

II. RATIO nominis proponitur l. cum lege sequente, ff. eod. tit. his verbis: Sponsalia dicta sunt à spondendo, nam moris fuit veteribus stipulari & spondere sibi uxores futuras. Unde & sponsi sponsa que appellatio nata est.

III. DE CAUSA SPONSALIORVM, eiusque exceptionibus.

Consensu sponsalia contrahuntur, que regula approbatur l. sponsalibus, ff. de sponsalibus, his verbis: Sponsalia, sicut nuptiæ, consensu contrahentium fiunt: & ideo sicut nuptiis, ita sponsalibus filiam familiam consentire oportet. Huius regule, necnon sponsaliorum exceptiones hæc sunt.

I. Exceptio: Nisi sponsalia contrahantur inter eos casus, qui quee nuptias contrahere prohibentur, que exceptio approbatur l. si quis, c. s. quamuis, ff. de ritu nuptiarum, his verbis: Quamuis verbis orationis cautum est, ne uxorem tutor pupillam suam ducant, tamen intelligendum est, ne desponderi quidem posse. Nam cum quis nuptias contrahi non possunt, hæc plerumque ne desponderi quidem potest, nã que duci potest, iure desponderetur. Concordat l. tutor, ff. de sponsalibus, his verbis: Tutor factam pupillam suam nec ipse uxorem ducere, nec filio suo in matrimonio adiungere potest. Scias tamen,

quod de nuptiis tractamus, & ad sponsalia pertinere. Concordat L. oratio, c. s. ff. eod. tit. his verbis: Oratio imperatorum Antonini & Commodi, que quasdam nuptias in persona senatorum inhibuit, de sponsalibus nihil locuta est: rectè tamè dicitur, etiam sponsalia in his casibus ipso iure nullius esse momenti, ut suppleatur quod orationi deest. Sanè qui quee inter se nuptias contrahere prohibentur, dicitur, ut sequentibus. Proposita exceptionis replicatio prima est in impuberibus. Que proponitur & approbatur l. sponsalia, ff. de sponsalibus, his verbis: In sponsalibus contrahendis ætas contrahentium definita non est, ut in matrimonijs. Quapropter à primordio ætatis sponsalia effici possunt, si modò id fieri ab utraque persona intelligatur: id est, si non sint minores quàm septem annorum. Concordat l. questum, c. s. ff. eod. tit. cuius verba vide paulò inferius. Altera propositæ exceptionis replicatio est in eo, qui sponsalia contrahit extra, que ex ea provincia, quam administrat, est oriundus. Que replicatio proponitur & approbatur l. si quis, c. s. in prin. ff. de ritu nuptiarum, his verbis: Si quis officium in aliqua provincia administrat: inde oriundum, vel ibi domicilium habentem uxorem ducere non potest, quantumvis sponsare non prohibeatur: ita scilicet, ut si post officium depositum mulier nuptias contrahere noluerit, liceat ei hoc facere, atris tantummodò redditus, quas acceperat. Concordat l. unica, in fine. C. si rector provincie, etc. cuius verba vide 3. quest. 4. reg. l. except. 1.

II. Exceptio: Nisi furiosus furiosusve sponsalia contrahat. Hæc exceptio approbatur simul & distinguitur l. furiosus, ff. de sponsalibus, his verbis: Furor qui sponsalibus impedito sit, plus quàm maritus stultus est. Sed postea interveniens, sponsalia non infirmat.

III. Exceptio: Nisi inter absentes sponsalia contrahantur.